

การพัฒนาแบบวัดและการวิเคราะห์ระดับความสามารถทางวัฒนธรรมของครู
THE SCALES DEVELOPMENT AND AN ANALYSIS OF TEACHERS' CULTURAL COMPETENCIES

นางสาวกมลชนก ชำนาญ *

Kamonchanok Chamnan

รศ.ดร.อวยพร เรืองตระกูล **

Assoc. Prof. Auyporn Ruengtragul, Ph.D.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาและตรวจสอบคุณภาพแบบวัดความสามารถทางวัฒนธรรมของครู 2) ศึกษาระดับความสามารถทางวัฒนธรรมของครู ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูที่สอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1- 6 จำนวน 395 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบวัดความสามารถทางวัฒนธรรมชนิดมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (rating scale) มีเนื้อหาที่ครอบคลุมองค์ประกอบความสามารถทางวัฒนธรรม 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ความรู้ทางวัฒนธรรมมีข้อคำถามจำนวน 12 ข้อ 2) ทักษะทางวัฒนธรรมมีข้อคำถามจำนวน 13 ข้อ 3) ความตระหนักทางวัฒนธรรมมีข้อคำถามจำนวน 14 ข้อ และ 4) ความสามารถในการสื่อสารมีจำนวนข้อคำถามจำนวน 11 ข้อ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงบรรยาย การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และความตรงเชิงโครงสร้าง ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

(1) ผลการพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพแบบวัดความสามารถทางวัฒนธรรม จำนวนข้อคำถาม 50 ข้อ ที่พัฒนาจากการศึกษาเอกสารและการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ พบว่า มีความตรงเชิงเนื้อหา มีค่า IOC 0.60 - 1.00 ความเที่ยงรายด้านเท่ากับ 0.74 - 0.88 และค่าความเที่ยงทั้งฉบับเท่ากับ 0.93 มีความตรงเชิงโครงสร้างของแบบวัดความสามารถทางวัฒนธรรม (ค่าไคสแควร์ = 7.23, $p = 0.12$, องศาอิสระ = 4, GFI = 0.99, AGFI = 0.98, RMR = 0.01)

(2) ผลการวิเคราะห์ระดับความสามารถทางวัฒนธรรมของครูอยู่ในระดับสูง

* นิสิตมหาบัณฑิตสาขาวิชา วิธีวิทยาวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

E-mail Address: maprang_swu@hotmail.com

** อาจารย์ประจำสาขาวิชาวิธีวิทยาวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

E-mail Address: rauypom@chul.ac.th

ISSN 1905-4491

Abstract

The research objectives were 1) to develop a cultural competence scale and 2) to examine the quality of the cultural competence scale. The samples consisted of 395 teachers from secondary schools (M.1-6). The cultural competence scale has a rating scale of 5 levels. It has 50 question items, divided into four components. 1) The cultural knowledge component has 12 items, 2) the cultural skill component has 13 items, 3) the cultural awareness component has 14 items, and 4) the communicative skill component has 11 items. The data of this research was analyzed by descriptive statistics, correlation analysis, internal consistency reliability analysis by Cronbach's alpha coefficient and confirmatory factor analysis.

The research results were as follows: 1) The development of the cultural competence scale was developed from documentary analysis and qualitative data collection. The cultural competence scale has content validity by the IOC from 0.60 to 1.00. The reliability of each component was from 0.74 to 0.88, and The Cronbach's alpha reliability coefficient of the scale was 0.93. There was a construct validity proof by the confirmatory factor analysis. (Chi-square= 7.23, $p = 0.12$, degree of freedom = 4, GFI = 0.99, AGFI = 0.98, RMR = 0.01) 2) The level of cultural competence of teachers is high.

คำสำคัญ: ความสามารถทางวัฒนธรรม

KEYWORDS: CULTURAL COMPETENCE

บทนำ

โลกของเราประกอบไปด้วยหลายประเทศ หลายเชื้อชาติ หลายสังคม และในทุกๆสังคมล้วนจะมีวัฒนธรรมเป็นตัวขับเคลื่อนอยู่ในสังคม วัฒนธรรมนั้นเป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นมาเพื่อเป็นกลไกในการอยู่ร่วมกัน สืบทอดต่อกันมาจนเป็นความจริงองงาม โดยวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่อยู่ในวิถีชีวิตของมนุษย์จนไม่สามารถแยกออกจากกันได้ เช่น ความเชื่อ ศาสนา ค่านิยม การแต่งกาย รวมไปถึงภาษา สืบทอดต่อกันมาจนเป็นความจริงองงาม จากที่โลกของเรามีหลายสังคมจึงส่งผลทำให้เกิดความหลากหลายทางวัฒนธรรมด้วยความหลากหลายทางวัฒนธรรมอาจจะเป็นจากปัจจัยหลายอย่าง อันเนื่องจากคนแต่ละเชื้อชาติมีความเชื่อ ศาสนา ประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ ภูมิอากาศ และโครงสร้างทางสังคมที่แตกต่างกัน รวมทั้งการกระจายทางวัฒนธรรมจากสังคมอื่น จากปัจจัยต่างๆเหล่านี้จะทำให้วัฒนธรรมของสังคมหนึ่งย่อมแตกต่างไปจากอีกสังคมหนึ่งได้ ซึ่งปัจจัยต่างๆ เหล่านี้จะทำให้วัฒนธรรมของสังคมหนึ่งย่อมแตกต่างไปจากอีกสังคมหนึ่งได้ ทฤษฎีความแตกต่างทางวัฒนธรรมได้จัดหมวดหมู่ความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรมออกเป็น 6 หมวดหมู่ Dupraw and Axner: 1997 อ้างถึงใน นุชนารถ รัตนสุวงศ์ชัย (2547) ดังนี้ 1) ความแตกต่างในรูปแบบการสื่อสาร 2) ความแตกต่างในทัศนคติที่มีต่อความขัดแย้ง 3) ความแตกต่างในวิธีการทำงาน 4) ความแตกต่างในรูปแบบการตัดสินใจ 5) ความแตกต่างในทัศนคติที่มีต่อการเปิดเผยตัวตน 6) ความแตกต่างในวิธีการเรียนรู้ โดยคนที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรมจะมีรูปแบบในการแสดงออกแตกต่างกันออกไปตามแต่ละวัฒนธรรม ซึ่งการศึกษาในความแตกต่างทางวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่สำคัญมาก เพราะจะทำให้บุคคลรู้ถึงสาเหตุของการกระทำในแต่ละบุคคล และเกิดการเรียนรู้ที่ถูกต้องเป็นจริงทำให้เกิดความเข้าใจระหว่างกัน ยอมรับในความแตกต่างและปรับตัวที่จะลดความอึดอัดระหว่างบุคคลที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรม

ความแตกต่างทางวัฒนธรรมส่งผลต่อชีวิตความเป็นอยู่นั้น ยังส่งผลรวมมาถึงระบบการศึกษาด้วย เพราะเมื่อมีการย้ายถิ่นฐานของประชากรมากขึ้นกว่าเดิม ทำให้นักเรียนในโรงเรียนเริ่มมีความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรมมากขึ้น Ford and Whiting (2008) ได้กล่าวว่าโรงเรียนและสังคมในโรงเรียนมีการ

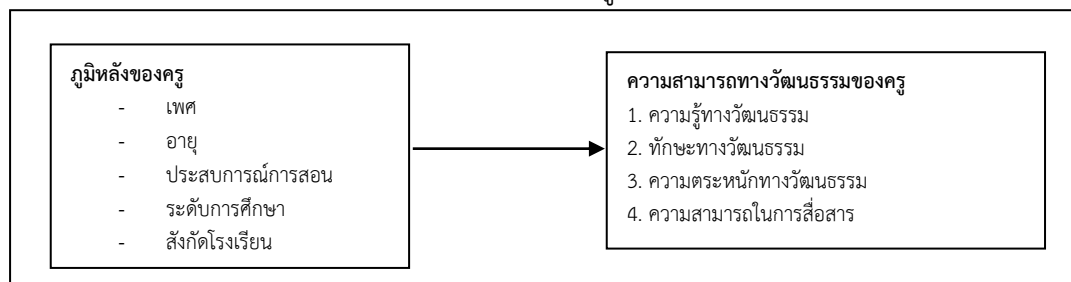
เปลี่ยนแปลงมากโดยเฉพาะการเพิ่มขึ้นของนักเรียนที่มาจากต่างถิ่น ซึ่งเพิ่มขึ้นเป็นสองเท่าตัว เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและสามารถตอบสนองความแตกต่างระหว่างผู้เรียนได้มาก ดังนั้น นอกจากครูจะต้องมีความรู้และความสามารถทางการจัดการเรียนการสอนแล้วครูควรจะต้องมีความสามารถทางวัฒนธรรม กล่าวคือ ครูควรที่จะเข้าใจในความแตกต่างระหว่างผู้เรียน ซึ่งความสามารถทางวัฒนธรรมจะช่วยให้ครูเข้าใจผู้เรียนได้มากขึ้น โดยเฉพาะเรื่องความแตกต่างทางวัฒนธรรม และการมีความสามารถทางวัฒนธรรมจะช่วยให้ครูเข้าใจและสามารถจัดการเรียนการสอนได้สอดคล้องกับผู้เรียนมากขึ้น McAllister and Irvine (2000) กล่าวว่า ครูที่สอนในห้องเรียนที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมจะต้องมีความสามารถทางวัฒนธรรมเพื่อช่วยในการจัดการเรียนการสอนให้ดีขึ้น รวมทั้งการจัดบรรยากาศห้องเรียนเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน และ Suh (2004) ได้กล่าวในแนวทางเดียวกันว่า ครูที่สอนในโรงเรียนสองภาษาและมีความหลากหลายทางวัฒนธรรมจะต้องมีความสามารถทางวัฒนธรรมซึ่งประกอบไปด้วยความสามารถในการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ ความตระหนักในความแตกต่างทางวัฒนธรรมของนักเรียน ความตระหนักในวัฒนธรรมของตนเอง มีความรู้ในวัฒนธรรมของนักเรียนและมีทักษะในการปรับตัวเมื่ออยู่ในความหลากหลายทางวัฒนธรรม นอกจากนั้น ชูตินันท์ จันทรเสนานนท์ (2553) ได้กล่าวถึงความสามารถทางวัฒนธรรมในด้านการศึกษาว่า ควรส่งเสริมความสามารถทางวัฒนธรรมให้มีในบุคคล องค์กร และหน่วยงานต่างๆ ซึ่งรวมถึงโรงเรียนที่ประกอบไปด้วย นักเรียน ครู เพื่อลดปัญหาทางวัฒนธรรมที่จะเกิดจากความเหลื่อมล้ำทางวัฒนธรรมที่จะเกิดขึ้นในโรงเรียน โดย Cross et al. (1989) อ้างถึงในชูตินันท์ จันทรเสนานนท์ (2553) กล่าวให้เห็นถึงความสำคัญของความสามารถทางวัฒนธรรมว่า ความสามารถทางวัฒนธรรม เป็นกลุ่มของพฤติกรรม เจตคติ ที่มาด้วยกัน ซึ่งทำให้ผู้ที่มีความสามารถทางวัฒนธรรมสามารถทำงานอย่างมีประสิทธิภาพในสถานการณ์ที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม ยิ่งไปกว่านั้นครูจะต้องมีความรู้เรื่องของการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม สามารถปรับตัวให้สอดคล้องกับบริบททางสังคม ดำรงส่งเสริมค่านิยม และวัฒนธรรมของชาติและภูมิปัญญาท้องถิ่น มีวิสัยทัศน์ในการเลือกรับวัฒนธรรมที่หลากหลายมีบุคลิกที่น่าเชื่อถือ Ford & Whiting (2008) ได้กล่าวว่าเป็นความท้าทายของครูและนักศึกษาที่จะต้องเพิ่มความสามารถในการทำงานที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม โดยครูอาจจะต้องใช้วิธีการหลายวิธีการในการเข้าถึงหรือจัดการเรียนการสอนให้กับนักเรียนที่มีวัฒนธรรมแตกต่างกันในโรงเรียนเดียวกัน และยังคงต้องช่วยให้นักเรียนมีความสามารถทางวัฒนธรรมอีกด้วย จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าความสามารถทางวัฒนธรรมมีความสำคัญอย่างมากกับครูในเรื่องการจัดการเรียนการสอน และการแสดงออกในทุกๆ ด้าน ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาและวิเคราะห์ความสามารถทางวัฒนธรรมของครูเพื่อให้ทราบถึงความสามารถทางวัฒนธรรมของครู เพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาศักยภาพของครูต่อไป

นอกจากนั้นผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถทางวัฒนธรรมและได้ศึกษาภูมิหลังที่ส่งผลต่อความสามารถทางวัฒนธรรมซึ่ง ชูตินันท์ จันทรเสนานนท์ (2553) และโกเมศ สุพลภัก (2555) ได้ผลการวิจัยที่สอดคล้องกันว่า ความสามารถทางวัฒนธรรมของเพศหญิงสูงกว่าความสามารถทางวัฒนธรรมของเพศชาย และผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงกว่ามีความสามารถทางวัฒนธรรมสูงกว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่า และชูตินันท์ จันทรเสนานนท์ (2553) ยังได้ศึกษาพบว่า โรงเรียนในสังกัดการปกครองส่วนท้องถิ่นมีความสามารถทางวัฒนธรรมสูงกว่าโรงเรียนในสังกัดอื่นๆ จากที่กล่าวมานั้นจะเห็นได้ว่าภูมิหลังมีส่วนสำคัญและมีผู้สนใจศึกษา นพมาศ พัวพิสิฐ (2529) กล่าวว่า วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ปลูกฝังมาจากสังคมความเป็นอยู่ วิถีชีวิตที่แตกต่างกัน ดังนั้นผู้ที่มีภูมิหลังที่แตกต่างกันย่อมส่งผลต่อความสามารถทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาว่าภูมิหลังส่งผลต่อความสามารถทางวัฒนธรรมของครูหรือไม่

จากการศึกษางานวิจัยในประเทศไทยยังไม่พบเครื่องมือที่ใช้วัดความสามารถทางวัฒนธรรมของครู ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาแบบวัดความสามารถทางวัฒนธรรมของครู โดยใช้วิธีการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ มาช่วยสร้างข้อคำถามในแบบวัดความสามารถทางวัฒนธรรม เพื่อจะได้เก็บข้อมูลได้อย่างหลากหลาย กลุ่มลึกลับ เพื่อที่จะได้มาซึ่งข้อมูลจากหลายแหล่งและรอบด้านมากที่สุด และการพัฒนาเครื่องมือฉบับนี้เพื่อให้ได้ เครื่องมือที่วัดความสามารถทางวัฒนธรรมของครูที่มีคุณภาพ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพแบบวัดความสามารถทางวัฒนธรรมของครู
2. เพื่อศึกษาระดับความสามารถทางวัฒนธรรมของครู

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในงานวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ คือ ครูที่สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา และสังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ใน 2 จังหวัด คือ กรุงเทพมหานครและลพบุรี
2. ตัวแปรที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ คือ ความสามารถทางวัฒนธรรม

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

มโนทัศน์ความสามารถทางวัฒนธรรม (cultural competence)

ในการทำวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยนำเสนอความหมาย และองค์ประกอบของความสามารถทางวัฒนธรรม

2.1 ความหมายความสามารถทางวัฒนธรรม

Ford and Whiting (2008) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับความสามารถทางวัฒนธรรมของครูและนักเรียนไว้ว่า การรู้ตนเองก็คือการเข้าใจวัฒนธรรม ซึ่งขั้นแรกนั่นคือ การรับรู้ตนเอง ขั้นต่อมาคือ การแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม โดยขั้นนี้นั้น ต้องสามารถระบุถึงค่านิยมของวัฒนธรรมตนเองและวัฒนธรรมของผู้อื่น บอกถึงความเหมือนความแตกต่าง ยอมรับและเคารพในวัฒนธรรมของผู้อื่นได้ และขั้นสุดท้ายการประเมินค่าในวัฒนธรรมของผู้อื่น นอกจากนั้นความสามารถทางวัฒนธรรมประกอบไปด้วย ความเคารพในวัฒนธรรมผู้อื่น ความเต็มใจในการเรียนรู้วัฒนธรรมผู้อื่นและความสามารถในการเข้าใจถึงความแตกต่างทางวัฒนธรรมอีกด้วย

Deardorff (2006) ได้กล่าวถึงในการศึกษาไว้อีกว่า ความสามารถทางวัฒนธรรมโดยทั่วไปจะมีหลายองค์ประกอบ แต่จะมี 3 องค์ประกอบที่อยู่ในเกือบทุกองค์ประกอบ คือ 1) ความตระหนัก ความรู้คุณค่า ความรู้ความเข้าใจในความแตกต่างทางวัฒนธรรม 2) การมีประสบการณ์ในความแตกต่างทางวัฒนธรรม 3) ความตระหนักในวัฒนธรรมของตนเอง

Gertsen; 1990 อ้างถึงใน Johnson, Lenartowicz and Apud (2006) ได้ให้ความหมายของความสามารถทางวัฒนธรรมในทางธุรกิจว่า ความสามารถที่จะทำหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพกับบุคคลอื่นที่มีวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ประกอบไปด้วย 3 องค์ประกอบที่เป็นอิสระต่อกัน คือ ด้านอารมณ์ (อุปนิสัยส่วนบุคคล และทัศนคติ) ด้านความคิด (วิธีการรับและจำแนกความรู้ทางวัฒนธรรม) ด้านสุดท้ายคือด้านการติดต่อสื่อสาร และพฤติกรรม (การเริ่มต้นและการติดต่อสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ)

Qin (2012) ให้ความหมายของความสามารถทางวัฒนธรรมในทางภาษา คือ องค์ประกอบ 3 ด้าน ได้แก่ การตอบสนองต่อความแตกต่างทางวัฒนธรรม ความอดทนต่อความแตกต่างทางวัฒนธรรม และความยืดหยุ่นในการแก้ปัญหาในความแตกต่างทางวัฒนธรรม องค์ประกอบจะเริ่มจากต่ำไปหาสูง

จากการให้ความหมายทั้งความสามารถทางวัฒนธรรมและความสามารถทางวัฒนธรรม ผู้วิจัยจึงสรุปความหมายไว้ดังนี้ ความสามารถทางวัฒนธรรมคือ ความรู้ ความเข้าใจ ความตระหนัก การรู้คุณค่าทางวัฒนธรรมของผู้อื่นและของตนเอง รวมถึงการแสดงออกทางพฤติกรรมที่เหมาะสมต่างๆ รวมไปถึงการติดต่อสื่อสาร การอยู่ร่วมกันได้เป็นอย่างดี เมื่ออยู่ระหว่าง หรือท่ามกลางวัฒนธรรมที่แตกต่างจากวัฒนธรรมของตนเอง

องค์ประกอบความสามารถทางวัฒนธรรม

นักวิชาการได้นำเสนอแนวคิดและองค์ประกอบความสามารถทางวัฒนธรรมไว้หลายลักษณะดังนี้ จะนำเสนอทั้งองค์ประกอบของความสามารถทางวัฒนธรรม ดังนี้

Burchum (2002) ได้ศึกษาคุณลักษณะของความสามารถทางวัฒนธรรม ใช้การวิเคราะห์จากเอกสารจากวิธีของ Rodgers' ตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์คือ เอกสารงานวิจัยและหนังสือเกี่ยวกับความสามารถทางวัฒนธรรมที่ตีพิมพ์เป็นภาษาอังกฤษ ในช่วงปี 1995-2001 จากการวิเคราะห์ได้ลำดับขั้นตอนพัฒนาความสามารถทางวัฒนธรรมไว้ดังนี้

- 1) ความตระหนักทางวัฒนธรรม คือ การพัฒนาจิตสำนึกทางวัฒนธรรม วิธีทางวัฒนธรรม ด้านค่านิยม ความเชื่อ ความตระหนักทางวัฒนธรรมนั้นครอบคลุมไปถึงความเข้าใจถึงอิทธิพลต่อวัฒนธรรมผู้อื่นด้วย โดยผ่านการตรวจสอบทางวัฒนธรรมของตนเองที่ได้รับการตกทอด เริ่มต้นจากความความเชื่อ ชาติพันธุ์ วรรณกรรม ความลำเอียง และความอคติ

- 2) ความรู้ทางวัฒนธรรม คือ ความต่อเนื่องในการพัฒนาทักษะด้านข้อมูลความแตกต่างทางวัฒนธรรม

- 3) ความเข้าใจทางวัฒนธรรม คือ การพัฒนาอย่างต่อเนื่องที่จะทำให้ความเข้าใจอย่างลึกซึ้งของความเป็นอิทธิพลทางวัฒนธรรม ด้านความเชื่อ ค่านิยม และลักษณะนิสัยของกลุ่มคนที่หลากหลาย

- 4) ความไวทางวัฒนธรรม คือ การยอมรับและเคารพในความแตกต่างทางวัฒนธรรม

- 5) การมีปฏิกิริยาทางวัฒนธรรม คือ การที่บุคคลได้ติดต่อ สื่อสาร แลกเปลี่ยน กับบุคคลอื่นที่มีวัฒนธรรมที่แตกต่าง

- 6) ทักษะทางวัฒนธรรม คือ ความสามารถในการติดต่อสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพกับบุคคลที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรม

- 7) ความสามารถทางวัฒนธรรมคือ กระบวนการพัฒนาให้มีคุณลักษณะต่างข้างต้นสูงขึ้นไปจนกลายเป็นความสามารถทางวัฒนธรรม

งานวิจัยที่เน้นการศึกษาถึงองค์ประกอบความสามารถทางวัฒนธรรมของ Sue (2001) ได้แบ่งองค์ประกอบของความสามารถทางวัฒนธรรมออกเป็น 3 องค์ประกอบ คือ 1) ความตระหนักทางวัฒนธรรมใน

ทัศนคติหรือความเชื่อ 2) ความรู้ทางวัฒนธรรม และ 3) ทักษะทางวัฒนธรรม

นอกจากนี้ยังมีแนวคิดที่น่าสนใจเกี่ยวกับความสามารถข้ามวัฒนธรรมในด้านภาษา คือแนวคิดนี้จะสนใจเกี่ยวกับความสามารถในการติดต่อสื่อสารด้วย โดยความสามารถในการติดต่อสื่อสารไม่ใช่เพียงแต่การที่จะสามารถสื่อสารได้ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์เท่านั้น แต่จะต้องรู้ด้วยว่าควรใช้เมื่อใด ที่ไหน และกับใคร ดังนั้นความสามารถในการติดต่อสื่อสาร จึงประกอบไปด้วย 1) ความรู้ทางไวยากรณ์และคำศัพท์ทางภาษา 2) ความรู้เกี่ยวกับกฎเกณฑ์ในการพูดและการสนทนา เช่น การรู้วิธีการเริ่มและการจบการสนทนา การรู้เกี่ยวกับหัวข้อในการสนทนาในสถานการณ์ต่างๆ กัน การรู้ว่าควรพูดอย่างไรกับบุคคลแต่ละประเภท และสถานที่ที่แตกต่างกัน 3) การรู้วิธีใช้และตอบสนองถึงความแตกต่างของภาษาท่าทาง เช่น การขอร้อง การขอโทษ การขอบคุณ และการเชื้อเชิญ 4) การรู้เกี่ยวกับการใช้ภาษาอย่าง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถทางวัฒนธรรม

James, Tomasz and Salvador (2006) จะสรุปได้ว่า แบ่งองค์ประกอบเป็น 3 อย่างคือ ด้านความรู้ (the knowledge dimension) ด้านทักษะ (the skill dimension) ด้านคุณลักษณะบุคคล (the personal attributes dimension) โดยทั้ง 3 ด้านนี้จะส่งผลต่อความสามารถทางวัฒนธรรมและในด้านคุณลักษณะ นี้จะมีองค์ประกอบที่หลากหลายมากขึ้นกว่าความสามารถทางวัฒนธรรมอยู่หลายคุณลักษณะ นอกจากนี้ยังสนใจองค์ประกอบที่เป็นด้านลบที่จะส่งผลต่อความสามารถทางวัฒนธรรม คือ การใช้มาตรฐานของตนเองเพื่อประเมินชนชาติอื่น (institutional ethnocentrism) และความห่างทางวัฒนธรรม (cultural distance)

ชุดินันท์ จันทรเสนานนท์ (2553) ได้พัฒนารอบแนวคิดและแบบวัดสมรรถนะเชิงวัฒนธรรมซึ่งมี 3 ประการ คือ 1) ความตระหนักทางวัฒนธรรม ประกอบด้วยองค์ประกอบย่อย 3 องค์ประกอบคือ การมองเห็นความหลากหลายทางวัฒนธรรม ความยืดหยุ่นและเห็นคุณค่าของวัฒนธรรมอื่น และการเอาใจเขามาใส่ใจเรา 2) ความรู้ทางวัฒนธรรม ประกอบด้วยองค์ประกอบย่อย 2 องค์ประกอบคือ ความรู้ในวัฒนธรรมหลักและความรู้ในวัฒนธรรมสากล 3) ทักษะทางวัฒนธรรม ประกอบด้วยองค์ประกอบย่อย 5 องค์ประกอบคือ ความไวต่อวัฒนธรรม ความเข้าใจตนเอง ความเข้าใจผู้อื่น การมองโลกในภาพกว้าง และความสามารถในการปรับตัว โดยแบบวัดมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.50 - 0.20 มีความเที่ยงครอนบาคแอลฟาเท่ากับ 0.97 และแบบวัดมีความตรงเชิงโครงสร้างจากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับที่สอง มีค่าไค-สแควร์เท่ากับ 17.37 ผลการเปรียบเทียบสมรรถนะเชิงวัฒนธรรมของนักเรียนหญิงสูงกว่านักเรียนชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1- 6 ทั่วประเทศ วิธีการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้ ค่าความตรงเชิงเนื้อหา อำนาจจำแนก ความเที่ยงครอนบาคแอลฟา วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ และวิเคราะห์ความตรงเชิงโครงสร้าง

รุจิรัตน์ กำมะหยี่ (2552) ได้ศึกษาประสบการณ์การปรับตัวทางวัฒนธรรมของนักศึกษาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่เข้ามาศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานคร โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ พบว่า นักศึกษาจะมี 2 ลักษณะคือ 1) ความพยายามที่จะคงวัฒนธรรมเดิมไว้ 2) การยอมรับวัฒนธรรมใหม่

สุรศักดิ์ บุญอาจ (2552) ได้ศึกษารูปแบบ ลักษณะการสื่อสาร และการปรับตัวข้ามวัฒนธรรม ปัญหาและอุปสรรคการสื่อสารต่างวัฒนธรรม รวมถึงองค์ประกอบที่มีส่วนช่วยในการปรับตัวทางวัฒนธรรมของคนไทยที่เข้าร่วมโครงการ เวิร์ค แอนท์ ฮอติเคย์ วีซ่า ไทย-ออสเตรเลีย ด้วยวิธีการสัมภาษณ์ พบว่าคนไทยมักสื่อสารเรื่องงาน เรื่องส่วนตัว และเรื่องทั่วไปกับคนไทยด้วยกันเอง รองลงมาคือการสื่อสารกับคนออสเตรเลีย และชนชาติอื่นๆในออสเตรเลีย ปัญหาและอุปสรรคภาพรวมของความสามารถในการสื่อสารทั้ง 3

มิติ คือ มิติด้านความรู้และความเข้าใจ มิติด้านทัศนคติและความไว มิติด้านด้านพฤติกรรม พบอยู่ในระดับปานกลาง แต่การสอบถามเชิงลึก ปัญหาที่สำคัญที่สุด คือ การขาดทักษะการใช้ภาษาอังกฤษการประเมินความแตกต่างทางวัฒนธรรมในเชิงลบ การหลีกเลี่ยงการเรียนรู้วัฒนธรรมใหม่ องค์ประกอบที่จะช่วยในการปรับตัว คือ 1) แรงจูงใจที่อาจช่วยในการเรียนรู้วัฒนธรรม 2) ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ 3) ลักษณะงานกับโอกาสในการติดต่อสื่อสารกับคนออสเตรเลีย 4) ความสามารถในการสื่อสารต่างวัฒนธรรม

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีการดำเนินงานวิจัยประกอบด้วย 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 การรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและการสัมภาษณ์ ตอนที่ 2 การพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ตอนที่ 3 การรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ

ตอนที่ 1 การรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและการสัมภาษณ์

การศึกษาและสังเคราะห์จากเอกสารเบื้องต้น ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับความสามารถทางวัฒนธรรม และการตรวจสอบคุณภาพแบบวัด และยังใช้วิธีการสัมภาษณ์มาช่วยในการพัฒนาเครื่องมือให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น กลุ่มเป้าหมายมีดังนี้ 1) นักเรียนที่ไม่มีเชื้อชาติและสัญชาติไทย 2) ผู้ปกครองนักเรียนที่ไม่มีเชื้อชาติและสัญชาติไทย ตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บข้อมูลประกอบไปด้วยนักเรียนจำนวน 5 คน และผู้ปกครองจำนวน 5 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา จัดหมวดหมู่และตีความ สังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ เพื่อนำไปพัฒนาเป็นแบบสอบถามตอนที่ 2

ตอนที่ 2 การพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การดำเนินการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลในขั้นตอนนี้ เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ จากแบบสอบถามวัดความสามารถทางวัฒนธรรม ซึ่งผู้วิจัยสร้างและพัฒนาจากผลการวิจัยเอกสารและผลการสัมภาษณ์ โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็นประเด็นหลัก 2 ประเด็น คือข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม และความสามารถทางวัฒนธรรม

การพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ คือ แบบสอบถามวัดความสามารถทางวัฒนธรรม โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็นประเด็นหลัก 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความสามารถทางวัฒนธรรมของครู จำนวน 50 ข้อ

ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดนิยามปฏิบัติการ

ผู้วิจัยศึกษาข้อมูลจากการวิจัยเอกสารและการสัมภาษณ์ เพื่อนำมาใช้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย กำหนดนิยาม เชิงปฏิบัติการและโครงสร้างของตัวแปรที่ต้องการวัด โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. **ความรู้ทางวัฒนธรรม** หมายถึง ระดับพฤติกรรมของครูที่แสดงออกถึงการมีความรู้ และความเข้าใจทางวัฒนธรรม มีการค้นหาและรวบรวมความรู้ทางวัฒนธรรมผู้อื่น และมีความพร้อมที่จะเรียนรู้และเข้าใจวัฒนธรรมของชนชาติอื่น ประกอบไปด้วย ภาษาประจำชาติ ค่านิยม ความเชื่อของชนชาติต่างๆ ความเป็นอย่างของชนชาติต่างๆ เช่น อาหาร การแต่งกาย ธรรมเนียมการปฏิบัติ เป็นต้น และพฤติกรรมที่ควรกระทำและไม่ควรกระทำในแต่ละวัฒนธรรม

2. **ทักษะทางวัฒนธรรม** หมายถึง ระดับพฤติกรรมของครูที่แสดงถึงความสามารถในการใช้ชีวิตเมื่ออยู่ในสังคมต่างวัฒนธรรมได้อย่างมีความสุข รับรู้ ยอมรับ มีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม และสามารถปรับตัวได้

ประกอบด้วย การรับรู้ความแตกต่างทางวัฒนธรรม ความสัมพันธ์ทางสังคม และการปรับตัว

2.1 การรับรู้ความแตกต่างทางวัฒนธรรม คือ การที่ครูรู้สึกได้อย่างรวดเร็ว เมื่อเผชิญกับความแตกต่างทางวัฒนธรรม การรู้ได้ของครูเมื่อเผชิญกับความแตกต่างทางวัฒนธรรม เช่น การเห็น การได้ยิน และยอมรับความแตกต่างทางวัฒนธรรม

2.2 ความสัมพันธ์ทางสังคม คือ การที่ครูมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับคนที่มีความเหมือนและความต่างทางวัฒนธรรมได้ ประกอบด้วย การมีความยืดหยุ่นและเป็นกันเอง สามารถเข้ากับผู้อื่นได้ง่าย และสามารถในการเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น

2.3 การปรับตัว คือ การที่ครูสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้โดยการยอมรับและปรับเปลี่ยนความคิดของตนให้สอดคล้องกับสถานการณ์ต่างๆ และเลือกพฤติกรรมที่ดีแสดงออกมาได้ ประกอบด้วย ความสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ สามารถยอมรับฟังปัญหาของความคิดเห็นต่างๆ ของผู้อื่นได้ เข้าใจและยอมรับในการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่อาจจะเกิดขึ้น และสามารถปรับตัวให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนไป

3. ความตระหนักรู้ทางวัฒนธรรม คือ ระดับพฤติกรรมของครูที่แสดงออกถึงการรับรู้ ความเข้าใจ ใช้ความคิดพิจารณา ไตร่ตรอง การคิดได้ ความมุ่งมั่นและต้องการจะแก้ไขเมื่อเผชิญกับวัฒนธรรมอื่นที่ต่างไปจากวัฒนธรรมของตน ประกอบด้วย ความตระหนักถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรม การยอมรับในความหลากหลายทางวัฒนธรรม

3.1 ความตระหนักถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรม หมายถึง การที่ครูสามารถมองเห็นความแตกต่างและความเหมือนของวัฒนธรรมของตนกับวัฒนธรรมอื่น

3.2 การยอมรับในความหลากหลายทางวัฒนธรรม หมายถึง การที่ครูยอมรับและปรับเปลี่ยนความคิดของตนให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมที่ประสบ ประกอบด้วย การปรับแนวคิดของตนตามบริบททางวัฒนธรรมได้ มองเห็นคุณค่าของวัฒนธรรมอื่นๆ และความพร้อมจะรับค่านิยมใหม่ๆ ที่ไม่ขัดแย้งกับค่านิยมไทย

4. ความสามารถในการสื่อสาร หมายถึง ระดับพฤติกรรมของครูในการติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่นที่มีวัฒนธรรมที่ต่างจากตนเองได้อย่างเข้าใจ เลือกใช้วิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ และสามารถแก้ปัญหาในการติดต่อสื่อสารได้

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างตารางกำหนดพฤติกรรมที่ต้องการวัดและจำนวนข้อคำถาม

ผู้วิจัยนำนิยามเชิงปฏิบัติการที่กำหนดขึ้นมาสร้างตารางวิเคราะห์เนื้อหาและพฤติกรรมกำหนดรายละเอียดประเด็นและสาระของตัวแปรที่ต้องการวัดและจำนวนข้อรายละเอียดดังตารางที่ 1 ตารางที่ 1 ตารางกำหนดพฤติกรรมที่ต้องการวัดและจำนวนข้อคำถาม

องค์ประกอบ	ตัวบ่งชี้	น้ำหนัก	จำนวนข้อ
1. ความรู้ทางวัฒนธรรม	ความรู้ทางวัฒนธรรม	24	12
2. ทักษะทางวัฒนธรรม	การรับรู้ความแตกต่างทางวัฒนธรรม	6	3
	ความสัมพันธ์ทางสังคม	8	4
	การปรับตัว	12	6
3. ความตระหนักทางวัฒนธรรม	ความตระหนักถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรม	14	7
	การยอมรับในความหลากหลายทางวัฒนธรรม	14	7
4. ความสามารถในการสื่อสาร	ความสามารถในการสื่อสาร	22	11
รวมทั้งสิ้น		100	50

ขั้นตอนที่ 3 การจัดทำร่างแบบสอบถาม

ผู้วิจัยสร้างข้อคำถามในแต่ละตอนตามตารางกำหนดพฤติกรรมที่ต้องการวัดและจำนวนข้อคำถามได้เป็นแบบสอบถามฉบับร่าง จากนั้นผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content validity)

ขั้นตอนที่ 4 การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content validity)

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามฉบับร่างให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามในด้านความตรงเชิงเนื้อหา โดยพิจารณาความสอดคล้องและความเหมาะสมของข้อคำถามเป็นรายข้อกับนิยามเชิงปฏิบัติการ (Item Objective Congruence: IOC) โดยใช้ดัชนี IOC

ขั้นตอนที่ 5 การปรับปรุงแบบสอบถาม

ผู้วิจัยปรับปรุงภาษาที่ใช้ในแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ และนำแบบสอบถามให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบอีกครั้ง

ขั้นตอนที่ 6 การทดลองใช้แบบสอบถามเพื่อตรวจสอบความเที่ยง (reliability) ของเครื่องมือ

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (try out) กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คนเพื่อทำการตรวจสอบความเที่ยง (reliability)

ตอนที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษาและเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ

วิธีดำเนินการศึกษาและการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ เพื่อตอบวัตถุประสงค์ 2 ข้อ คือ 1) เพื่อศึกษาระดับความสามารถทางวัฒนธรรมของครู

ตัวอย่าง คือ ครูที่สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 จากโรงเรียน 4 สังกัด คือ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา และสังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ใน 2 จังหวัด คือ กรุงเทพมหานครและลพบุรี ผู้วิจัยเลือกตัวอย่าง ด้วยวิธีการสุ่มแบบอาศัยความน่าจะเป็น (probability sampling) โดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (multi-stage probability) เพื่อให้ได้ตัวอย่างที่เป็นตัวแทนที่ดีของประชากร

วิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น

1) วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของตัวแปรภูมิหลังของตัวอย่าง เพื่อให้ทราบถึงลักษณะทั่วไปของตัวอย่าง โดยใช้สถิติบรรยาย ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบปัญหาวิจัย

1) วิเคราะห์คุณภาพของแบบวัดความสามารถทางวัฒนธรรมของครูพิจารณาจากความตรงเชิงเนื้อหา โดยใช้วิธีให้ผู้เชี่ยวชาญด้านวิธีวิทยาการวิจัย ด้านการวัดประเมิน และด้านจิตวิทยา เพื่อตรวจสอบข้อคำถามและหาค่า IOC (Item Objective Congruence Index) ความเที่ยง วิเคราะห์ค่าความเที่ยงสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ความตรงเชิงโครงสร้าง และวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน โดยโปรแกรมลิสเรล

2) การวัดระดับความสามารถทางวัฒนธรรมของครู โดยวิเคราะห์จากค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความเบ้ ความโด่ง ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น

ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่างเพื่อศึกษาลักษณะการแจกแจงของตัวแปรเกี่ยวกับข้อมูลของครู ประกอบด้วยเพศ อายุ ประสบการณ์การทำงาน ระดับการศึกษา สังกัดของโรงเรียน โดยค่าสถิติที่นำเสนอคือ การแจกแจงความถี่และร้อยละ

จากการวิเคราะห์จำนวนและร้อยละของข้อมูลส่วนบุคคลของตัวอย่างที่เป็นครูในระดับมัธยมศึกษาจำนวน 395 คน พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งในกรุงเทพมหานครและลพบุรีมีจำนวนใกล้เคียงกัน โดยเป็นครูในจังหวัดกรุงเทพมหานครมากกว่า (ร้อยละ 53.67) ตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 68.10) ส่วนมากอยู่ในช่วง 21- 30 ปี (ร้อยละ 44.56) ประสบการณ์ทำงานส่วนใหญ่จะอยู่ในช่วง 1-10 ปี (ร้อยละ 66.58)

ส่วนมากจบการศึกษาในระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 61.01) และส่วนมากอยู่สังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ร้อยละ 30.38) รายละเอียดดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล (n=395)

ตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ	ตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ	ตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
1. จังหวัด			2. เพศ			3. ประสบการณ์ทำงาน		
กรุงเทพ	212	53.7	ชาย	126	31.9	1 – 10 ปี	263	66.58
ลพบุรี	183	46.3	หญิง	269	68.1	11 ปีขึ้นไป	132	33.42
รวม	395	100	รวม	395	100	รวม	395	100
4. อายุ			6. สังกัด			5. การศึกษา		
21 – 30 ปี	176	44.56	สพฐ.	120	30.38	ปริญญาตรี	247	62.53
31 – 40 ปี	122	30.89	สช.	106	26.84	สูงกว่าปริญญาตรี	148	37.47
มากกว่า 40 ปี	97	24.56	สกอ.	89	22.53			
			ท้องถิ่น	80	20.25			
รวม	395	100	รวม	395	100	รวม	395	100

ผลการวิเคราะห์เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน พบว่า ความครอบคลุมตามเนื้อหา สาระ ความถูกต้องเหมาะสมและมีความชัดเจนทางภาษา ความเหมาะสมของรูปแบบการวัดตัวแปร ความเหมาะสมของสัดส่วนของการวัดในแต่ละตัวแปร มีข้อคำถามทั้งหมด 50 ข้อ ข้อที่มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60 – 0.80 มีจำนวน 19 ข้อ และข้อที่มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.81 – 1.00 มีจำนวน 31 ข้อ ซึ่งแสดงว่าเครื่องมือในการวิจัยมีคุณภาพในด้านความตรงเชิงเนื้อหาเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

2. ผลการใช้เครื่องมือวิจัยที่ได้รับการปรับปรุงหลังจากการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาแล้ว พบว่า แบบวัดความสามารถทางวัฒนธรรมของครูฉบับสมบูรณ์ทั้งฉบับ จำนวน 50 ข้อ มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.93 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์สูง และมีความเที่ยงแต่ละองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.74 - 0.88 เมื่อพิจารณาแยกตามองค์ประกอบพบว่า ความรู้ทางวัฒนธรรม มีค่าความเที่ยงสูงสุดเท่ากับ 0.88 รองลงมา คือ ทักษะทางวัฒนธรรม ความตระหนักทางวัฒนธรรม และความสามารถในการสื่อสารตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 3 ค่าความเที่ยงสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคของแบบวัดความสามารถทางวัฒนธรรมฉบับสมบูรณ์

องค์ประกอบ	ตัวแปรสังเกตได้(จำนวนข้อ)	จำนวนข้อรวม	จำนวนผู้ตอบ	ความเที่ยง
1. ความรู้ทางวัฒนธรรม	ความรู้ทางวัฒนธรรม (12)	12	395	0.88
	การรับรู้ความแตกต่างทางวัฒนธรรม (3)			
2. ทักษะทางวัฒนธรรม	ความสัมพันธ์ทางสังคม (4)	13	395	0.87
	การปรับตัว (6)			
3.ความตระหนักทางวัฒนธรรม	ความตระหนักถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรม (7)	14	395	0.83
	การยอมรับในความหลากหลายทางวัฒนธรรม (7)			
4.ความสามารถในการสื่อสาร	ความสามารถในการสื่อสาร (11)	11	395	0.74
	รวม	50	395	0.93

3. การตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (CFA) ของแบบวัดความสามารถทางวัฒนธรรมมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า คะแนนแบบวัดความสามารถทางวัฒนธรรมชนิดมาตรฐานค่าเมืองค์ประกอบย่อยทั้งหมด 4 องค์ประกอบ ประกอบด้วย ความรู้ทางวัฒนธรรม (CK) ทักษะทางวัฒนธรรม (CS) ความตระหนักทางวัฒนธรรม (CA) ความสามารถในการสื่อสาร (CC) มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ตั้งแต่ 0.42 – 0.78 และเมื่อพิจารณาค่าสถิติทดสอบสมมติฐานว่า เมทริกซ์สหสัมพันธ์นั้นเป็นเมทริกซ์เอกลักษณะ

(identity matrix) หรือไม่ โดยใช้ Bartlett's Test of Sphericity ซึ่งมีค่าเท่ากับ 685.55 ($p < .00$) แสดงว่าเมทริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อสอบแตกต่างจากเมทริกซ์เอกลักษณ์อย่างมีนัยสำคัญ และค่า Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy (KMO) มีค่าเท่ากับ 0.73 ซึ่งมากกว่า 0.50 แสดงว่าแบบวัดความสามารถทางวัฒนธรรมในแต่ละข้อมีความสัมพันธ์กัน และเหมาะสมที่จะนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบรายละเอียดดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน และเมทริกซ์สหสัมพันธ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันของแบบวัดความสามารถทางวัฒนธรรมชนิดมาตราประมาณค่า ($n=395$)

ตัวแปร	CK	CS	CA	CC
CK	1.00			
CS	0.61**	1.00		
CA	0.52**	0.78**	1.00	
CC	0.42**	0.44**	0.51**	1.00
Mean	3.46	3.62	3.61	3.29
S.D.	0.63	0.56	0.52	0.50

Bartlett's Test of Sphericity = 685.55

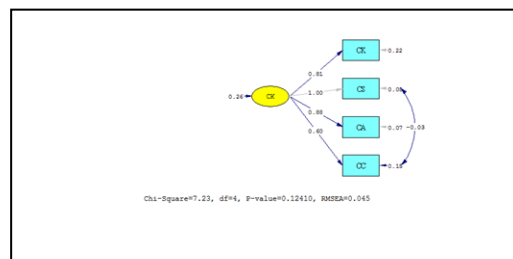
Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy (KMO) = 0.73

ผลการวิเคราะห์โมเดลความสามารถทางวัฒนธรรมพบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่าไคสแควร์ (Chi-square) มีค่าเท่ากับ 7.23 ซึ่งมีความน่าจะเป็น (p) เท่ากับ 0.12 (มีองศาอิสระเท่ากับ 4) นั่นคือฟังก์ชันความกลมกลืนแตกต่างจากศูนย์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงว่ายอมรับสมมติฐานหลักที่ว่าโมเดลการวิจัยสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยมีค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ 0.99 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่ากับ 0.98 และค่าดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของค่าความแตกต่างโดยประมาณ (RMR) เท่ากับ 0.01 เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของแบบวัดความสามารถทางวัฒนธรรมจำนวน 4 ตัวแปร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานตั้งแต่ 0.50 – 1.01 โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทุกตัว รายละเอียดดังตารางที่ 5 และแผนภาพที่ 2

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลการวัดความสามารถทางวัฒนธรรมชนิดมาตราประมาณค่า ($n=395$)

ตัวแปร	b	B	b(S.E.)	R ²	t	สปส.คะแนนองค์ประกอบ
ความสามารถทางวัฒนธรรม						
CK	0.81	0.66	0.05	0.43	15.50	0.07
CS	1.00	0.92	-	0.84	-	0.53
CA	0.88	0.86	0.03	0.74	25.52	0.25
CC	0.60	0.61	0.05	0.37	11.82	0.19

Chi-square = 7.23, df = 4, $p = 0.12$, GFI = 0.99, AGFI = 0.98, RMR = 0.01

แผนภาพที่ 2 โมเดลการวัดของความสามารถทางวัฒนธรรมของครู

4. ระดับความสามารถทางวัฒนธรรมของครูโดยรวมทั้ง 4 ด้านอยู่ในระดับสูง แต่ผลการวิเคราะห์รายด้านทั้ง 4 ด้าน พบว่า ด้านทักษะทางวัฒนธรรมและความตระหนักทางวัฒนธรรมอยู่ในระดับสูง โดยมีคะแนนค่าเฉลี่ยที่ใกล้เคียงกันมาก (3.62 และ 3.61 ตามลำดับ) ส่วนด้านความรู้ทางวัฒนธรรมและความสามารถในการสื่อสารมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง (3.46 และ 3.29 ตามลำดับ) ค่าสัมประสิทธิ์การกระจายเมื่อเรียงตามลำดับ พบว่า ด้านความรู้ทางวัฒนธรรมมีค่าสัมประสิทธิ์การกระจายสูงสุด คือ คะแนนความรู้ทางวัฒนธรรมของตัวอย่างมีหลายค่า รองลงมาคือ ด้านทักษะทางวัฒนธรรม ด้านความสามารถในการสื่อสาร และด้านความตระหนักทางวัฒนธรรมมีค่าสัมประสิทธิ์การกระจายต่ำที่สุด คือ คะแนนความตระหนักทางวัฒนธรรมของตัวอย่างมีค่าใกล้เคียงกัน (18.07, 15.33, 15.12 และ 14.28 ตามลำดับ) เมื่อพิจารณาค่าความเบ้ (Sk) และความโด่ง (Ku) ซึ่งเป็นค่าที่แสดงถึงลักษณะการแจกแจงของข้อมูลว่ามีการแจกแจงแตกต่างจากโค้งปกติหรือไม่ พบว่า ความตระหนักทางวัฒนธรรมและความสามารถในการสื่อสาร มีการแจกแจงคะแนนแบบเบ้ซ้าย (0.03 และ 0.32) คือคะแนนของตัวอย่างส่วนใหญ่มีค่าสูงกว่าค่าเฉลี่ย ส่วนความรู้ทางวัฒนธรรมและทักษะทางวัฒนธรรมมีการแจกแจงคะแนนแบบเบ้ขวา (-0.17 และ -0.26) คือ คะแนนของตัวอย่างส่วนใหญ่มีค่าต่ำกว่าค่าเฉลี่ย ส่วนค่าความโด่ง (Ku) พบว่า ความรู้ทางวัฒนธรรม ทักษะทางวัฒนธรรมและความสามารถในการสื่อสาร ค่าความโด่งเป็นบวก คือ การกระจายตัวของคะแนนค่อนข้างน้อย ส่วนความตระหนักทางวัฒนธรรมมีค่าความโด่งเป็นลบ (-0.03) คือการกระจายตัวของคะแนนค่อนข้างมาก รายละเอียดดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์ระดับความสามารถทางวัฒนธรรม

ด้าน	จำนวนข้อ	M	S.D.	CV	Sk	Ku	ความหมาย
ความสามารถทางวัฒนธรรม	50	3.51	0.45	12.79	0.05	0.58	สูง
ความรู้ทางวัฒนธรรม	12	3.46	0.63	18.07	-0.17	0.33	ปานกลาง
ทักษะทางวัฒนธรรม	13	3.62	0.56	15.33	-0.26	0.36	สูง
ความตระหนักทางวัฒนธรรม	14	3.61	0.51	14.28	0.03	-0.03	สูง
ความสามารถในการสื่อสาร	11	3.29	0.50	15.12	0.32	1.12	ปานกลาง

สรุปผลการวิจัย

1. แบบวัดความสามารถทางวัฒนธรรมของครูเป็นแบบวัดที่ประกอบด้วย 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของครู ได้แก่ เพศ อายุ ประสบการณ์ทำงาน การศึกษา และสังกัดของโรงเรียน ตอนที่ 2 แบบวัดความสามารถทางวัฒนธรรมของครูแบบมาตรฐานค่า 5 ระดับ 4 องค์ประกอบ โดยแบ่งเป็น ความรู้ทางวัฒนธรรมจำนวน 12 ข้อ ทักษะทางวัฒนธรรม จำนวน 13 ข้อ ความตระหนักทางวัฒนธรรม จำนวน 14 ข้อ ความสามารถในการสื่อสาร จำนวน 11 ข้อ รวมทั้งหมด 50 ข้อ

1.1 คุณภาพของแบบวัดความสามารถทางวัฒนธรรมความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) คุณภาพของแบบสอบถามในด้านความตรงเชิงเนื้อหา โดยการใช้ดัชนี IOC ได้ค่าความสอดคล้อง 0.60 – 0.80 จำนวน 19 ข้อ และ 0.81- 1.00 จำนวน 31 ข้อซึ่งแสดงว่าเครื่องมือในการวิจัยมีคุณภาพในด้านความตรงเชิงเนื้อหาเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

1.2 คุณภาพของแบบวัดความสามารถทางวัฒนธรรม ค่าความเที่ยง โดยวิเคราะห์จากค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha) มีค่าเท่ากับ 0.93 อยู่ในเกณฑ์สูง และมีความเที่ยงแต่ละองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.74 - 0.88 เมื่อพิจารณาแยกตามองค์ประกอบ พบว่า ความรู้ทางวัฒนธรรมมีค่าความเที่ยงสูงสุดเท่ากับ 0.88 และความสามารถในการสื่อสารมีค่าความเที่ยงต่ำสุดเท่ากับ 0.74

1.3 คุณภาพของแบบวัดความสามารถทางวัฒนธรรมความตรงเชิงโครงสร้าง จากการศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปรที่สังเกตได้ที่ใช้ความสามารถ พบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่

ระดับ .01 ตัวแปรที่สังเกตได้มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในช่วง 0.48 – 0.78 มีค่า Bartlett's Test of Sphericity = 685.55 ($p=.00$) แสดงว่าเมทริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้แตกต่างจากเมทริกซ์เอกลักษณ์อย่างมีนัยสำคัญและค่าดัชนี (KMO) = 0.73 แสดงว่าตัวแปรสังเกตได้มีความสัมพันธ์และมีความเหมาะสมที่จะไปวิเคราะห์องค์ประกอบ ผลการวิเคราะห์ความตรงเชิงโครงสร้างมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ค่าไค-สแควร์แตกต่างจากศูนย์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยค่าดัชนีการวัดระดับความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ 0.99 ค่าดัชนีการวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่ากับ 0.98 และค่าดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของเศษ (RMR) เท่ากับ 0.01

2. ระดับความสามารถทางวัฒนธรรมของครูพบว่าอยู่ในระดับสูง

อภิปรายผล

1. จากผลการตรวจสอบคุณภาพแบบวัดความสามารถทางวัฒนธรรม ในภาพรวมทุกด้านพบว่า ค่าความตรงเชิงเนื้อหาเกิน 0.50 ทุกข้อ ความเที่ยงอยู่ในระดับสูง โดยมีค่าความเที่ยงรายด้าน 0.74 - 0.88 และค่าความเที่ยงทั้งฉบับเท่ากับ 0.93 ค่าอำนาจจำแนกสามารถจำแนกครูที่มีความสามารถทางวัฒนธรรมในระดับสูงและระดับต่ำได้ และมีความตรงเชิงโครงสร้างสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งอาจจะมาจากการที่ผู้วิจัยได้มีการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ จากการสัมภาษณ์เพื่อมาช่วยในการสร้างข้อคำถามของแบบวัดความสามารถทางวัฒนธรรม ทำให้ได้ข้อคำถามเชิงลึกมากกว่าการศึกษาจากเอกสารเพียงอย่างเดียว โดยประเด็นที่ได้เพิ่มเติมจากการสัมภาษณ์ เช่น ปัญหาในการสื่อสารกับครูในกรณีที่ใช้ภาษาต่างกัน เทศกาลวันหยุดหรือวันสำคัญทางศาสนาที่ต่างกัน เป็นที่น่าสนใจในตัวแปรความสามารถทางวัฒนธรรมที่ถูกนำมาใช้ในข้อคำถามและการใช้วิจัยแบบผสมวิธีช่วยทำให้งานวิจัยมีความหลากหลายทางข้อมูลซึ่งทำให้งานวิจัยมีคุณภาพมากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิวะพร ภูพันธ์ (2554) ได้ทำการศึกษาและทดสอบปัจจัยเชิงสาเหตุของการใช้ประโยชน์งานวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัย ซึ่งวิธีการสร้างเครื่องมือเพื่อวัดตัวแปรนี้ได้จากการสัมภาษณ์ และผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ พบว่า ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.71 – 1.00 ค่าความเที่ยงอยู่ระหว่าง 0.55 – 0.71 มีความตรงเชิงโครงสร้างและสามารถวัดได้จากตัวแปรสังเกตได้ ซึ่งคุณภาพของเครื่องมืออยู่ในระดับสูง นอกจากนั้นรุจิรัตน์ กำมะหยี่ (2552), สุรศักดิ์ บุญอาจ (2552), โกเมศ สุพลภัก (2555) และ โอฬาริก ขุนสิทธิ์ (2555) ที่ทำการวิจัยเกี่ยวข้องกับความสามารถทางวัฒนธรรมได้เลือกใช้วิธีการสัมภาษณ์ในการเก็บข้อมูล เนื่องจากข้อมูลทางวัฒนธรรมนั้นเป็นข้อมูลที่มีรายละเอียดสูง การเลือกใช้วิธีการเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์จึงเป็นวิธีที่เหมาะสม

2. การวัดระดับความสามารถทางวัฒนธรรมของครู พบว่า ระดับความสามารถทางวัฒนธรรมอยู่ในระดับสูงและรายด้านทักษะทางวัฒนธรรมและความตระหนักทางวัฒนธรรมอยู่ในระดับสูง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชูตินันท์ จันทระเสนานนท์ (2553) และ Cheung, Leung and Au(2006) เนื่องมาจากทักษะทางวัฒนธรรมเป็นความชำนาญของบุคคลในการใช้ชีวิตในวัฒนธรรมหลักของแต่ละสังคมได้อย่างมีความสุข ได้รับการยอมรับ และอาจจะมาจากการส่งเสริมของทางภาครัฐและเอกชนมีการส่งเสริมอย่างมากในเรื่องการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เช่น กรมอาเซียน ได้จัดโครงการอบรมเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน และบริษัท เอ็ดดูเคชั่นแนลเทคโนโลยี (เอ็ด-เทค) จำกัด ได้จัดโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการเตรียมความพร้อมครูก้าวสู่ประชาคมอาเซียน เป็นต้น ซึ่งจากโครงการอบรมดังกล่าวทำให้ครูเกิดความตระหนักทางวัฒนธรรมมากขึ้น ในส่วนของทักษะทางวัฒนธรรมก็อาจจะเห็นได้ว่าสังคมไทยในปัจจุบันมีความหลากหลายทั้งเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรมทำให้คนในสังคมไทยเกิดทักษะทางวัฒนธรรมไม่ว่าจะเป็น การปรับตัวและความสัมพันธ์ทางสังคม และงานวิจัยของโอฬาริก ขุนสิทธิ์ (2555) ได้ทำการศึกษาเรื่องการสื่อสารและการปรับตัวทางวัฒนธรรม

พบว่าคนไทยมีทักษะทางวัฒนธรรมในการปรับตัว คือมีลักษณะแบบ bicultural คือมีการปรับตัวเข้ากับวัฒนธรรมใหม่และยังคงวัฒนธรรมไทยไว้ได้ ทำให้เห็นว่าคนไทยมีทักษะทางวัฒนธรรมในการปรับตัว ส่วนความรู้ทางวัฒนธรรมและความสามารถในการสื่อสารนั้นยังอยู่ในระดับปานกลาง อาจจะเนื่องมาจากความรู้ทางวัฒนธรรมเป็นเรื่องที่ต้องศึกษาในเชิงลึกและต้องใช้เวลาในการศึกษา ส่วนเรื่องการสื่อสารที่อยู่ในระดับปานกลางนั้นก็สอดคล้องกับงานวิจัยของ โอฬาริก ขุนสิทธิ์ (2555) ผลการวิจัยก็พบว่า คนไทยมีปัญหาเรื่องการสื่อสารและสามารถสื่อสารได้แต่ภาษาไทยเช่นเดียวกัน

ข้อเสนอแนะ

1. สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้การส่งเสริมครูเพื่อพัฒนาความสามารถทางวัฒนธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านความสามารถในการสื่อสารและด้านความรู้ทางวัฒนธรรม เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า ทั้ง 2 ด้านอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นจึงควรมีการฝึกอบรมภาษาอังกฤษและภาษาต่างๆ ในกลุ่มประเทศอาเซียน รวมทั้งมีการจัดการอบรม แลกเปลี่ยนบุคลากรทางการศึกษากับกลุ่มประเทศอาเซียน เพื่อเป็นการส่งเสริมและพัฒนาความสามารถทางวัฒนธรรมของครูเพื่อนำไปปรับใช้ในการจัดการเรียนการสอนร่วมกับนักเรียนต่างวัฒนธรรมได้ดียิ่งขึ้น สอดรับกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในอนาคตต่อไป

2. แบบวัดความสามารถทางวัฒนธรรมในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบวัดของครูเท่านั้น แต่อาชีพเสรีในอาเซียน ได้แก่ นักสำรวจ วิศวกร แพทย์ ทันตแพทย์ พยาบาล บัญชี การให้บริการ และสถาปนิก ควรจะต้องสร้างแบบวัดความสามารถทางวัฒนธรรมในแต่ละสาขาอาชีพ เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาบุคลากรในกลุ่มอาชีพเหล่านี้ให้มีความสามารถทางวัฒนธรรม และสามารถประกอบอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. การทำวิจัยในครั้งต่อไปควรศึกษาระดับความสามารถทางวัฒนธรรมของครูในจังหวัดที่มีอาณาเขตติดกับประเทศเพื่อนบ้าน เนื่องจากครูในพื้นที่นั้นมีโอกาสที่จะปฏิสัมพันธ์กับคนต่างวัฒนธรรมค่อนข้างสูง ทั้งในการจัดการเรียนการสอนและการดำรงชีวิต จึงควรมีการศึกษา วิจัยและพัฒนาส่งเสริมให้เกิดความสามารถทางวัฒนธรรมของครูในจังหวัดดังกล่าวให้สูงขึ้น พร้อมรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

โกเมศ สุพลภัก. (2555). *การรับรู้และการสื่อสารเพื่อการจัดการความหลากหลายทางวัฒนธรรมของบริษัทข้ามชาติในประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ชุตินันท์ จันทน์เสนานนท์. (2553). *การพัฒนาแบบวัดสมรรถนะเชิงวัฒนธรรมสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นพมาศ พัวพิสิฐ. (2529). *ความสัมพันธ์ระหว่างภูมิหลังของนักเรียนและครู สมรรถภาพทางการสอน สภาพแวดล้อมในโรงเรียน กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มวิชาการงานและพื้นฐานอาชีพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นุชนารถ รัตนสูงค์ชัย. (2547). *การสื่อสารข้ามวัฒนธรรมสำหรับงานบริการ*. *วารสารมนุษยศาสตร์*, 12, 83 - 94.

รุจิรัตน์ กำมะหยี่. (2552). *การปรับตัวทางวัฒนธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยจากสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ในกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศิวะพร ภูพันธ์. (2554). *การศึกษาและทดสอบปัจจัยเชิงสาเหตุของการใช้ประโยชน์งานวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัย: การวิจัยแบบผสมวิธี*. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการศึกษาศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุรศักดิ์ บุญอาจ. (2552). *การสื่อสารและการปรับตัวทางวัฒนธรรมของคนไทยที่เข้าร่วมโครงการเวิร์ค แอนด์ โฮลiday วิชา ไทย-ออสเตรเลีย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาภาษา ภาควิชาภาษา วิทยาและสื่อสารการแสดง คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

โอฬาริก ขุนสิทธิ์. (2555). *การสื่อสารและการปรับตัวทางวัฒนธรรมของบุคลากรไทยในบริษัทสาขาประจำประเทศเพื่อนบ้าน*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชานิเทศศาสตร์ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภาษาอังกฤษ

Burchum, J. L. R. (2002). Cultural Competence: an Evolutionary Perspective. *Nursing Forum*, 37(4), 5-15.

Cheung, M. W. L., Leung, K., & Au, K. (2006). Evaluating Multilevel Models in Cross-Cultural Research An Illustration With Social Axioms. *cross-cultural psychology*, 37(5), 522-541.

Deardorff, D. K. (2006). Identification and Assessment of Intercultural Competence as a Student Outcome of Internationalization. *Journal of Studies in International Education*, 10(3), 241-266.

Ford, D. Y., & Whiting, G. W. (2008). Cultural Competence: Preparing Gifted Students for a Diverse Society. *Roeper Review*, 30(2), 104-110.

James, J. P., Tomasz, L., & Salvador, A. (2006). Cross-cultural Competence in International Business: Toward a definition and model. *Journal of International Business Studies*, 37, 525-543.

Johnson, J. P., Lenartowicz, T., & Apud, S. (2006). Cross-cultural competence in international business: toward a definition and a model. *Journal of International Business Studies*, 37(4), 525-543.

Qin, Y. (2012). Cross-Cultural Competence and Its Development. *Theory and Practice in Language Studies*, 2 (1), 92-96.

Suh, E. E. (2004). The model of cultural competence through an evolutionary concept analysis. *J Transcult Nurs*, 15(2), 93-102.

McAllister, G., & Irvine, J. J. (2000). Cross Cultural Competency and Multicultural Teacher Education. *Review of Educational Research*, 70(1), 3-24.